

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

כניסת שבת: 18:33

יציאת השבת: 19:35 לדעת ר"ת: 20:10

אורי וישעי

הגיליון התורני

בתם פז – מאורית צל פסח

עטרת פז

בספר החינוך מובא על ספירת העומר מדוע מתחיל ביום השני של פסח ראה שם. וניראה להוסיף שקרבן העומר בא למחרת פסח, והקרבן הוא של שעורים כבהמה לומר שממנו מתחילים לעלות את העולם המדורדר שלנו שהוא גשמי בהמי. פסח עצמו אינו מהספירה שהוא כעין קודם לעולם, מנותק מהעולם, מעין שה' היה בורא עולמות ומחריבן, כך פסח מעין מעל העולם ולכן ה' עצמו ירד להכות את מצרים, כאילו שאין מלאכים אלא רק ה' עצמו, וזהו כעין קודם לעולם, מופרד מהעולם, ובחיבור לזה, מכוחו, ניתן את הכח להתחיל לתקן את העולם. לכן סופרים מיום שאח"כ. וביום השביעי מפסח הוא ו' לעומר, ששישי זהו יום בריאת האדם, שהאדם היה נביא בגן עדן. כך בקריעת ים סוף התנבאו כולם, והים ניבקע, לומר שכל העולם ניברא בשביל בני ישראל הקרואים "אדם". הפסח מיוחד כחריג ולכן בו אוכלים את הקרבן בלילה, שעיקרו בלילה, להבדיל משאר הקרבנות וזהו כעין הלא רגיל. ולאחריו מתחילים לתקן את העולם, וכך סופרים שבעה שבועות, כעין לעלות את השבוע לה', וכך כל שבוע כנגד יום, כעין שמעלים כל יום לדרגת שבת שהוא הקדושה בטבע וכך מקדשים בשבע שבועות את כל השבוע לה', את כל הבריאה, ואז ראויים למתן תורה שבו נעשינו כמלאכים בני עליון, שה' ירד לסיני ומשה עלה לשם, וכך זהו כחיבור קדושה עליון, ואף כל בני ישראל שמעו את מתן תורה מה', שזהו שהגיעו למדרגה גבוהה כמתוקנים-כמלאכים...

מעלת אכילת המצה

מצות תאכל במקום קדש (ויקרא ו, ט)
ללמדנו גודל מעלת אכילת המצות הדומה לאכילת קדשים! כי הרי רוב המצוות נעשות בגופו של אדם מבחוק; ברם מצוות אכילת מצות ואכילת קדשים – נכנסים בגופו של אדם מבפנים, וזהו שאמר "ואכלו אתם אשר פפר בהם" (שמות כ"ט, לג), וכן "וכל קרבי את שם קדשו" (תהלים קג, א) שהם תועלת גדולה לקדש ולטהר את אברי האדם מבפנים. וכן איתא בזוהר הקדוש שמצות הם: 'מיכלתא דאסוותא' שהיא רפואת הנפש בפנים האדם. וזהו גם תועלת לאדם שמכין את עצמו בהכנה, בתושבה ומעשים טובים שיהיה גופו טהור לאכילת המצה 'במקום קדוש'. (ע"פ הגר"ש מראדמוסק זי"ע)

איסור אכילה

המומר אסור לו לאכול מקרבן פסח, ונשאלת השאלה, למה לפני תפילת כל נדרי אומרים "אנו מתירים להתפלל עם העברניים", שמשתפים בתפילה גם את בעלי העבירה, ובקרבן פסח לא. והתירוץ שאם הבעל עבירה בא להתענות אזי אפשר לצרפו, אבל אם בא לאכול ולמלא תאותו, אסור לשתפו עמו.

שיר השירים אשר לשלמה וגו'. ואמרו רז"ל (שהש"ר א, יב) מלך שהשלוש שלו. וצריך להבין מהו הענין השיר דווקא למלך שהשלוש שלו, ובשעת בנין בית המקדש.

מתחילה נקדים להבין מה היה דעת חירם מלך צור שעשה עצמו אלוה, ובדעתו היה בן באמת. ולכאורה קשה על אדם חכם כמותו, להטעות את עצמו כך. והלא אפילו טפש שבטפשים גם כן יכול להבין בעצמו איכות כחו בכל אבריו, שאם יפתח אחד מהם או יסתם, אי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת, וכדומה. והאיך טעה בעצמו כל כך, לומר שהוא אלוה.

אמנם טעותו לא היה שהוא עצמו אלוה, רק טעותו היה לפי שראה בעצמו כל כך חכמה עושר וכבוד, אמר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. ובעבור זה מעלה עליו הכתוב, כאילו עשה את עצמו עבודה זרה. וטעות זה נמצא בעוונותינו הרבים בין האנשים, אשר אינם משיגים לידע האמת, האיך שהקב"ה זן ומפרנס לכל, ומחיה את כולם רק ברוב חסדו בלבד. כמאמר הכתוב, וחנותי את אשר אחון וכו'. ואמרו חז"ל, אף על פי שאינו כדאי. אבל מי שלא מסתכל בכל זה לידע האמת, כסבור הוא בדעתו שכוחו ועוצם ידו, עשה לו ריוח ופרנסה. וגם בין הלומדים, יש הרבה שטועים בזה. כסבורים שבעבור טוב לימודם, ועסקם במצות ובמעשים טובים, מגיע להם כל טוב בדין. וכל אשר ה' נותן להם בענין בני חיי ומוזני, הכל בא להם מצד החיוב שחייב להם הבורא ב"ה, עבור עבודתם השלמה, ואינו מצד חסד ה' ב"ה חלילה. וזהו נקרא כוחי ועוצם ידי כמו שטעה חירם מלך צור, והעלה עליו הכתוב כאלו עשה עצמו עבודה זרה.

וזהו נרמז בפסוק, ולא יראה לך חמין. ר"ת חירם מלך צור. פירוש, שלא יראה לך אותו טעות שטעה חירם מלך צור, רק שכל אחד ידע בעצמו פחיתות עבודתו לה', שכל מה שעשה במצות ותורה, עדיין לא התחיל לעשות שום טוב, כפי מה שמחוייב לעשות. (ומה שעשה הטוב, גם כן אינו כראוי ואינו נקי מכל מחשבות זרות ופניות, אפילו דברים דקים ג"כ מקלקלים). ושכל מה שעבד, אינו מגיע אפילו לאחד מאלפים נגד טובת ה' וחסדיו המרובים, שעושה עמו בכל עת ורגע, כי מי לנו גדול מיעקב אבינו ע"ה שהיה מרכבה לשכינה ועם כל זה כשראה חסדי השי"ת המרובים אמר קטנתי מכל החסדים, שהבין בעצמו האמת שכל הטוב שעושה ה' עמו הוא רק מצד חסדו ולא מצד החיוב, וזה הוא רק מגודל הכנעה ושפלות שהיה ליעקב אבינו ע"ה. וכן צריך כל אדם להבין זה בעצמו ולידע האמת, אשר הוא עדיין רחוק מהקדושה. וכל טוב אשר ה' עושה עמו, הוא רק מצד חסדו הגדול, ולא מצד החיוב. הן במילי דעלמא, הן במילי דשמיא – מה שיש לו שום השגה בתורה ועבודה, הכל הוא ברוב חסדו ית'. ומזה יהיה נכנע בלב נשבר ונדכה, ויקיים בו מאמר הכתוב, לב נשבר ונדכה וגו'. (בת עין, שבת חוה"מ)

ד"ת לע"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל
העלון נודב על ידי ידידינו רב פעלים לתורה ולתעודה ר' דוד ניזרי ורעייתו שתחי'

הליכות מלבי

נושא: ספירת העומר

קומי אורי - דמות הוד-בבא מאיר

הגה"ק רבנו מאיר [שלום] אבוחצירא זצוק"ל ידוע בשם: בבא מאיר. מגדולי הצדיקים בדורות האחרונים. נולד בתפילאט בשנת התרע"ז לאביו הגה"ק מרן רבי ישראל אבוחצירא והבבא סאלין. גאון עצום היה רבנו ולא בקיאות וידענות גרידא נראו אצלו, אלא "גדלות בתורה" גדלות ענקית ממש בכל התורה כולה.

משחר ילדותו שקד רבנו בתורה בהתמדה נפלאה. באותה עת פקדו את בית הוריו שדרי"ם מארץ הקודש והיו מביאים איתם ספרי לימוד. רבנו היה מבקש מאביו לרכוש את הספרים והיה לומד בהם בשקיקה. מתבודד היה בעליית הבית ועמל שעות רבות בשקידה עצומה בש"ס ומפרשיו. בספרי ההלכה והשו"ת, וכולם היו נהירים לו כשמלה. ידיו רב לו גם בתורת הקבלה, וענוותנותו ומידותיו היו לשם דבר. היה מרבה בתעניות, סיגופים ובכיות. היה ממעט במאכל ובשינה, והיה מרבה בתעניות דיבור וכמעט שאינו יוצא את החדר.

כמו שהש"ס ומפרשיו היו שגורים על פיו באופן מבהיל, כך היה בקי בכל ספרי החסידות ובכל סדר הדורות של חכמי וגאוני ישראל, וכשנכנסו אפילו גאוני הדור תלמידי חכמים מופלגים וחרפים עם קושיות עצומות היה מפרך להם כאילו אין שום קושיה בדבר. והיה מצטט בציטוט מדויק מכל דברי ה"שב שמעתתא" הקצות, השאגת אריה, ר' חיים בריסק, ועוד.

בגיל שש עשרה החל למסור שיעורים בפני בחורי הישיבה בישיבת אביו בגמרא והלכה. הלימוד החל בראש אשמורת ונמשך עד עשר בלילה ברציפות מלבד הפסקות קצרות. מידי פעם היה משלב דברי תוכחות חוצבי להבות, אך עיקר השפעתו נבעה מדוגמתו האישית שהקרינה אצילות ופרישות והעמיד תלמידים למאות.

שנים ספורות לאחר נישואיו עלה לכהן כרבה של העיר מדלת שבמרוקו וזאת ע"פ הוראת אביו. בני העיר היו באים ליטול ממנו עצה ולהתברך מפי קדשו. בשנת תשי"א עלה הבבא סאלי לארץ הקודש ורבנו מילא מקומו כרבה של ארפוד ואגפיה.

רבנו קבע את מושבו באשדוד ושם החל להתבודד בקדושה ופרישות. מבקשי ה' רבים מכל העדות היו משחרים לפתחו, והיו שותים בצמא את דבריו. כל הנכנסים אליו חשו שלא ניתן להסתיר ממנו דבר, שכן הכל גלוי וידוע לפניו. מעולם לא אבה לשמוע קטרוג מסוים על בר ישראל. את בניו הדריך בדרך הקדושה בה נהג, ולימדם להרחיק מן הכיעור ומן הדומה לו. לא היה מטיף או מייסר, אלא מספר להם על גדולי הדורות והליכותיהם ומתוכם למדו והשכילו.

נפטר בחיי אביו י"ז בניסן תשמ"ג אחר ייסורים רבים. ומנוחתו כבוד בהר הזיתים בירושלים, וגדולי הדור הספידוהו.

מאות מחברות של חידושי תורה רשם רבינו על כל מקצועות התורה, ומעת לעת היה מבער באש מחברות אלו, או שהיה גונם במקום לא ידוע. ואיש אינו יודע את פשר הנהגה זו.

א: נאמר בתורה (ויקרא כא טו): וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה. חז"ל הורו (מנחות סה): שפירוש ממחרת השבת הוא מחרת יום טוב הראשון של פסח שהוא יום שבתון (ואודותיו הכונה "ממחרת השבת" ממחרת ליום ראשון של פסח שהוא יום שבתון, לכן מיד במוצאי יום טוב ראשון של פסח אחרי תפילת ערבית מתחילים לספור ספירת העמר). ומצות עשה מן התורה לספור ספירת העמר החל מליל ט"ז בניסן עד גמר שבעה שבועות שהם ארבעים ותשעה ימים.

ב: הזהר הקדוש הפליג מאוד בחשיבות ספירת העמר וז"ל: כל בר נש דלא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות למזכי לדכיותא דא (לזכות לטהרה זו) לא איקרי טהור ולא בכללא דטהור הוא. ולא הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא. ואמור צו.

ג: הואיל ובזמן הזה שבית המקדש חרב אין לנו קצירת העמר ולא קרבן העמר, לכן אין מצות ספירת העמר בזמן הזה אלא מדברי סופרים וזכר למקדש. ולכן בנוסח "לשם יחוד" שנוהגים לומר קודם ספירת העמר נכון להשמיט ממנו מה שאומרים "כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם וכו'" שהרי מצות ספירת העמר אינה מן התורה.

ד: זמן ספירת העמר בלילה, ומכל מקום אם שכח לספור בלילה יספור ביום שאחריו בלי ברכה, ואחר כך יוכל להמשיך לספור בכל לילה ולילה בברכה.

ה: צריך לברך לפני ספירת העמר "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על ספירת העמר". ואף על פי שספירת העמר בזמן הזה מדרבנן, מכל מקום יש לברך על מצוה זו הואיל ונאמר בתורה: "ושמרת לעשות ככל אשר יורוך", כאילו הי"ת בעצמו צונו לקיים מצות רבותינו ז"ל, וכמו בשאר מצות דרבנן. אולם, אין לברך ברכת שהחיינו בפעם הראשונה שמברך ספירת העמר.

ו: אם ספר בלא ברכה יצא ידי חובה, מפני שהברכה אינה מעכבת את עשיית המצוה. לפיכך אם ספר ספירת העמר בלי ברכה, אינו רשאי לספור שוב ולברך, שהרי כבר קיים מצותו בספירתו הראשונה, ונמצא מברך ברכה לבטלה.

ז: יש אומרים שחצי שעה לפני זמן ספירת העמר היינו חצי שעה קודם השקיעה אסור לאכול ארוחה קבועה ורק אכילת עראי של פחות מכביצה פת מותרת. ואם התחיל לאכול, יש אומרים שבהגיע הזמן חייב להפסיק ולברך ולספור, ויש אומרים שאינו חייב להפסיק. וטוב לברך ולספור ואחר כך להמשיך ולאכול.

ח: מותר לכתחילה לטעום פירות וכו' לפני ספירת העמר.

ד"ת לע"נ ר' דני (דניאל) בן יונדה ז"ל נלב"ע ו' במנחם אב התשע"ב, ת"צ'צ'ב'ה'